

รายงานการถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

โดย

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ ๒ จังหวัดเชียงใหม่
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

- ๑.๑ ความเป็นมา
- ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

ส่วนที่ ๒ กระบวนการถอดบทเรียน

- ๒.๑ แต่งตั้งคณะทำงาน
- ๒.๒ การคัดเลือก ศพก. เป้าหมาย
- ๒.๓ การดำเนินการถอดบทเรียน

ส่วนที่ ๓ ผลการถอดบทเรียน

- ๓.๑ ประวัติความเป็นมา
- ๓.๒ องค์ประกอบของ ศพก.
  - ๑) เกษตรกรต้นแบบ
  - ๒) แปลงเรียนรู้
  - ๓) ฐานเรียนรู้
- ๓.๓ องค์ความรู้การผลิตลำไยคุณภาพ จากเกษตรกรต้นแบบ
- ๓.๔ การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรและคณะกรรมการ ศพก.
- ๓.๕ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
- ๓.๖ ปัญหาและข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแปลงใหญ่

**การถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

๑.๑ ความเป็นมาของการถอดบทเรียน

จากนโยบายรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนที่เกิดจากปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ ในลักษณะเกษตรกรสอนเกษตรกร และมีความเข้าใจในการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานในพื้นที่การทำงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้เพื่อทราบกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้กำหนดการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ ๓ ที่มีความโดดเด่นในด้านเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ ดังนั้นเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ ๓ ให้สมบูรณ์แบบ ชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความต้องการถอดบทเรียนการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน

- ๑) เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
- ๒) เพื่อถอดบทเรียนกระบวนการใช้เทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพในแปลงใหญ่
- ๓) เพื่อถอดบทเรียนการบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิกในแปลงใหญ่
- ๔) เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้และจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ส่วนที่ ๒ กระบวนการถอดบทเรียน

กระบวนการถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการ

๑) ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรลำไย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีท่านผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

๑.๑ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธาน

๑.๒ ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรองประธาน

๑.๓ ข้าราชการกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นคณะกรรมการ จำนวน ๖ คน

๑.๔ ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเลขานุการ

๒) จัดประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจทีมงานถอดบทเรียนเพื่อกำหนดแนวทาง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน กรอบคำถาม เครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ

๒.๒ การคัดเลือกศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ป่าหมาย

ในการถอดบทเรียน ประจำปี ๒๕๖๓ ทางคณะกรรมการสรุปว่า จะเลือกถอดบทเรียนที่มีความโดดเด่น ในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และ ศพก. ที่คัดเลือกควรเป็นจุดเดียวกับแปลงใหญ่ จึงสรุปตรงกันที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

๒.๓ การดำเนินการถอดบทเรียน

คณะกรรมการถอดบทเรียนได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑) ทีมที่ ๑ ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๒ คน มีหน้าที่ซักถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ ได้แก่

๑.๑ ประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๒ องค์ประกอบของ ศพก.

๑.๒.๑ เกษตรกรต้นแบบ

๑.๒.๒ แปลงเรียนรู้

๑.๒.๓ หลักสูตรการเรียนรู้

๑.๒.๔ ฐานเรียนรู้

๑.๓ เทคโนโลยีภายใน ศพก.

๒) ทีมที่ ๒ ประกอบด้วยคณะทำงาน ๒ คน มีหน้าที่จัดและสรุปข้อมูลตามประเด็นที่ตั้งไว้

๓) ทีมที่ ๓ ประกอบด้วยคณะทำงาน ๓ คน มีหน้าที่บันทึกภาพและวิดีโอ ระหว่างการสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๓ ผลการถอดบทเรียน

๓.๑ ประวัติความเป็นมา

ในปี ๒๕๔๐ กลุ่มผู้ผลิตลำไยอำเภอพรวัวได้เริ่มมีการรวมกลุ่มกันประมาณ ๗ คน เนื่องจาก ในอดีตชาวสวนลำไยมีการจำหน่ายลำไยแบบต่างคนต่างจำหน่าย ทำให้เวลาพ่อค้าเข้ามารับซื้อลำไยจะไม่ทราบว่าปริมาณผลผลิตลำไยในการเข้ามารับซื้อแต่ละครั้งมีเท่าไร และการตั้งราคาจะขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก นายอรณพ คำนวล จึงได้มีความคิดที่จะรวมกลุ่มเกษตรกรชาวสวนลำไยที่มีสวนใกล้เคียงกัน เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ปริมาณผลผลิต จากนั้นจึงติดต่อพ่อค้าเข้ามารับซื้อ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถต่อรองราคาลำไยเพิ่มขึ้นจากราคาปกติได้อย่างน้อย ๑-๕ บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้เนื่องจากพ่อค้าที่เข้ามารับซื้อสามารถคำนวณปริมาณผลผลิตและวางแผนการบริหารจัดการผลผลิตได้สะดวก นอกจากนี้เมื่อเกิดการรวมกลุ่มจำหน่ายลำไยยังส่งผลให้ปริมาณความต้องการลำไยของพ่อค้ามีมากขึ้น ส่งผลให้จากสมาชิก ๗ ราย เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐ รายในปัจจุบัน

ปี ๒๕๔๗ สำนักงานเกษตรอำเภอพรวัว เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพลำไย จึงมีการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตลำไยคุณภาพ โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งได้รับเกียรติจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พาวิณ มโนชัย ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตลำไยคุณภาพ โดยเน้นการอบรมเรื่องความปลอดภัยของผลผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ให้สูง เลือกช่วงการผลิตที่เหมาะสม สร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด ซึ่งจะช่วยเพิ่มขนาดผลลำไย และทำให้ผลมีขนาดที่สม่ำเสมอ ผลสุกเร็วขึ้น ต้นลำไยไม่โทรมขนาดผลผลิตมีขนาดใหญ่ตรงกับผู้บริโภคและความต้องการของตลาดรวมถึงมีแนวทางการผลิตที่เน้นความปลอดภัยของผลผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ให้สูง เลือกช่วงการผลิตที่เหมาะสม และสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด

แต่อย่างไรก็ตามในช่วงแรกที่กลับมาจากการอบรมและเริ่มดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตลำไย ได้พบปัญหาการไม่ยอมรับเทคโนโลยีการผลิตลำไยคุณภาพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีเรื่องการตัดแต่งกิ่งทางประธานและคณะกรรมการจึงได้ร่วมกันแก้ปัญหา โดยจัดทำแปลงสาธิตการตัดแต่งกิ่งลำไย เปรียบเทียบกับต้นลำไยที่ไม่ตัดแต่งกิ่ง ซึ่งเมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตจะเห็นถึงความแตกต่างของคุณภาพผลลำไยอย่างชัดเจน จึงทำให้เกษตรกรค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนหันมาตัดแต่งกิ่งลำไยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ทางกลุ่มผู้ผลิตลำไยอำเภอพรวัว จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพ จึงได้รวมกลุ่มกันเพื่อเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยแปลงลำไยของนายอรณพ คำนวล ถือเป็นแปลงสาธิต เทคโนโลยีการผลิตลำไยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตลำไยให้เป็นอย่างในปัจจุบัน โดยเฉพาะเทคโนโลยีการตัดแต่งข้อผลลำไย

ปี ๒๕๖๑ สำนักงานเกษตรอำเภอพรวัว ยื่นเสนอขอให้แปลงลำไยของนายอรณพ คำนวล จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลป่าใหม่ อำเภอพรวัว จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเล็งเห็นว่าแปลงลำไยของนายอรณพ คำนวล มีความเหมาะสมในการเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยคุณภาพ และนายอรณพ คำนวล ยังมีความสามารถในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ และเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการผลิตลำไยคุณภาพ ปัจจุบันพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลป่าไผ่ อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ ๑๐ ไร่ ปลูกลำไยจำนวน ๒๐๐ ต้น ลำไยมีอายุประมาณ ๒๐ ปี มีผลผลิต ๒๐ ตันต่อปี มีรายได้ประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

๓.๒ องค์ประกอบของ ศพก.

แผนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

พิกัด : Latitude ๑๙.๔๒๓๖๓ Longitude ๙๙.๒๑๘๔๒, X ๕๒๒๗๑๐ ,Y ๒๑๔๗๗๐๐ (Zone ๔๗)

๑) เกษตรกรต้นแบบ

เกษตรกรต้นแบบ

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอรณพ คำนวล

ที่อยู่เกษตรกรต้นแบบ : 191 บ้านเหล่า หมู่ 3 ตำบลป่าไผ่ อำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๑-๐๓๕๐๖๑๔

๒) แปลงเรียนรู้

ศาลาและแปลงเรียนรู้เป็นสวนลำไยคุณภาพ

๓) ฐานเรียนรู้

ฐานเรียนรู้ที่ 1 : การเตรียมต้นลำไย

ตัดแต่งกิ่งลำไยให้โปร่งเพื่อให้แสงแดดส่องถึงบริเวณด้านในทรงพุ่ม เมื่อแต่งกิ่งเสร็จแล้วหลังจากนั้นใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 จำนวนขึ้นอยู่กับขนาดทรงพุ่ม พร้อมกับให้น้ำเป็นประจำ เมื่อเริ่มแตกใบชุดที่ 1 ให้ฉีดพ่นสารกำจัดแมลง สารกำจัดเชื้อรา และฮอร์โมน (น้ำหมักชีวภาพ) ดูแล ต้น กิ่ง ใบให้ดี

ฐานเรียนรู้ที่ 2 : การเตรียมต้นลำไย ก่อนราดสาร

ก่อนราดสาร ต้นลำไยต้องสมบูรณ์ ได้ยอด 2 – 3 ยอด ทำการตัดแต่งกิ่งรอบที่ 2 เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง พองามไม่ให้หนาที่บเกินไป เมื่อลักษณะใบเพสลาดทางดินใส่ด้วยปุ๋ยสูตร 8-24-24 จำนวน 1-2 กก. ต่อต้น ทางใบฉีดพ่นด้วยปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 1-2 กิโลกรัม+ สังกะสี 200 ซีซี + แอปซาสารจับใบ 40 ซีซี ต่อ

น้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นสองครั้ง ห่างกันเจ็ดวัน วิธีรดสารโปแทสเซียมคลอไรด์ โดยใช้สารคลอไรด์ผสมน้ำรดรอบใต้ทรงพุ่มให้น้ำตามพอประมาณ ทางใบใช้สารคลอไรด์ 3 ชีด ผสมน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นทางใบหลังรดสารทางดิน 3 - 5 วัน ติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 5 - 7 วัน

ฐานเรียนรู้ที่ 3 : การตัดแต่งข้อผล

จะทำก็ต่อเมื่อลำไยออกดอก หรือผลที่มากเกินไป ทำการตัดแต่งข้อผลระยะที่ผลลำไยมีขนาดเท่ากับเมล็ดถั่วเหลือง หรือเท่ากับเมล็ดมะเขือพวง โดยตัดข้อผลให้มีผลเหลือไม่เกิน 60 - 80 ผลต่อข้อ การตัดแต่งผลออกช่วยให้ได้ผลมีขนาดใหญ่ เนื้อมีคุณภาพดี ไม่แฉะ ผลที่ได้คือรายได้ต่อต้นมากกว่าการปล่อยให้ติดผลดกตามธรรมชาติมากถึง 2-4 เท่าตัว

ฐานเรียนรู้ที่ 4 : การดูแลรักษาโรค

แมลงศัตรูลำไยลำไยทุกแปลงจะมีโรค แมลงศัตรูลำไย คอยรบกวนอยู่ตลอดเวลา เจ้าของสวนจะต้องรู้จักโรคและแมลงศัตรูลำไย แล้วหาวิธีป้องกันกำจัด ให้ถูกที่ ถูกเวลา วิธีที่ดีที่สุดเกษตรกรจะต้องรู้จักการป้องกันดีกว่าที่จะต้องแก้ไขภายหลัง

๓.๓ สรุปองค์ความรู้จาก ศพก.

๓.๓.๑ การผลิต

๑) หลังการเก็บเกี่ยว ตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่งแสงแดดส่องถึงบริเวณด้านในทรงพุ่ม ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรคและแมลงทำลาย กำจัดวัชพืช ปรับสภาพดินใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐-๒๐ กก./ต้น ใส่ปุ๋ยทางดิน สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑ กก./ต้น เตรียมใบชูดที่ ๑ ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ + น้ำหมักชีวภาพ + สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง + สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา **ให้น้ำปกติทุกๆ ๑๐ วัน

๒) การเตรียมต้นก่อนการออกดอก ต้นลำไยต้องสมบูรณ์ กรณีทำใบ ๒ ยอด ทำการตัดแต่งกิ่ง รอบที่ ๒ ตัดแต่งกิ่งกระโดงในทรงพุ่ม เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง เมื่อใบชูดที่ ๒ อยู่ในระยะใบอ่อน ใส่ปุ๋ยทางดิน สูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๑ กก./ต้น จำนวน ๑ ครั้งฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ ใช้ปุ๋ยเกรดสูตร ๐-๕๒-๓๔ อัตรา ๑-๒ กก. + สังกะสี ๒๐๐ ซีซี + สารจับใบ + น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่น ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗ วัน (เป็นการสะสมอาหารสำหรับการออกดอก ป้องกันการแตกใบอ่อน) **ให้น้ำปกติทุกๆ ๑๐ วัน

๓) การชักนำให้เกิดดอก

วันที่ ๑ ให้สารทางดิน ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ ๑๐ กก. + น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นลงดินบริเวณทรงพุ่ม (ควรทำความสะอาดบริเวณทรงพุ่มและพ่นสารจากบริเวณปลายทรงพุ่มเข้ามาด้านใน ประมาณ ๕๐ ซม.)

วันที่ ๓ และวันที่ ๑๐ ฉีดพ่นทางใบครั้งที่ ๑, ๒ ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ ๓ ชีด + สารจับใบ + น้ำ ๒๐๐ ลิตร (ปรับหัวฉีดให้เป็นละอองฝอยที่สุด พ่นให้ทั่วทั้งบนใบและใต้)

๑๐ วัน และ ๒๐ วัน ต่อมา การเปิดตาดอก ครั้งที่ ๑,๒ ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ ใช้ปุ๋ยเกรดสูตร ๑๓-๐-๔๖ อัตรา ๑ กก. + ฮอร์โมนพืช ๑๐๐ ซีซี + สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง + สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา + สารจับใบ + น้ำ ๒๐๐ ลิตร (หากระยะนี้มีฝนตกงดให้ฮอร์โมนพืช) **ให้น้ำปกติทุกๆ ๑๐ วัน แค่อพุ่มไม่ต้องแฉะ

๔) ระยะแทงช่อดอก หลังราดสาร ๒๐-๒๕ วัน ลำไยจะเริ่มแทงช่อดอก ก่อนดอกบาน ฉีดพ่นฮอร์โมนพืช ๑๐๐ ซีซี + สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา + สารจับใบ + น้ำ ๒๐๐ ลิตร (งดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง) **ให้น้ำปกติทุกๆ ๑๐ วัน แค่อพุ่มไม่ต้องแฉะ

๕) ระยะติดผล ฉีดพ่นฮอร์โมนพืช ๓๐๐ ซีซี + สารเคมีป้องกันกำจัดแมลง + สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา + สารจับใบ + น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นทุก ๑๐-๑๕ วัน (จัดการปุ๋ยและน้ำเพื่อการเจริญและการพัฒนาของผล)

๓.๓.๒ ลำไยติดผล ระยะหัวไม้ขีด

ใส่ปุ๋ยทางดิน สูตร ๒๕-๗-๗ อัตรา ๑ กก./ต้น ร่วมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑ กก./ต้น จำนวน ๒ ครั้ง ห่างกัน ๓๐ วัน (การเจริญของเปลือกและเมล็ด)

๓.๓.๓ ลำไยติดผล ระยะเมล็ดถั่วเหลืองถึงระยะมะเขือพวง

ตัดแต่งช่อผล ให้เหลือช่อละ ๖๐-๘๐ ผลต่อช่อ (ทำให้ผลมีขนาดใหญ่ เนื้อมีคุณภาพดี ร้อยละ ๘๐ เป็นลำไยผลใหญ่เกรด AA)

๓.๓.๔ ลำไยติดผล ระยะเมล็ดดำ

ใส่ปุ๋ยทางดิน สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น ร่วมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑ กก./ต้น ** ให้น้ำเพิ่มขึ้นทุกๆ ๗ วัน

๓.๓.๕ ลำไยติดผล ก่อนเก็บเกี่ยว ๑ เดือน

ใส่ปุ๋ยทางดิน สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กก./ต้น ร่วมกับใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑ กก./ต้น ** ให้น้ำเพิ่มขึ้นทุกๆ ๕ วันหยุดใช้สารเคมีต่างๆ ก่อนเก็บเกี่ยว

๓.๓.๖ การตลาด

เน้นการผลิตที่มีคุณภาพ ผลผลิตตรงตามที่ต้องการ

- การผลิตลำไยคุณภาพ โดยตัดแต่งช่อผล บำรุง ดูแลรักษาผลผลิตตามที่ต้องการ
- ประสานงาน ตกลงราคาการซื้อขายล่วงหน้ากับห้างรับซื้อผลผลิต
- มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยคุณภาพบ้านเหล่า หมู่ ๓ ตำบลป่าไผ่ โดยมีการ

สนับสนุนกองทุนปุ๋ยหมุนเวียน จากหน่วยงานภาครัฐ และในอนาคตสมาชิกภายในกลุ่มเกิดความร่วมมือในการขายผลผลิต ให้อำนาจต่อรองกับผู้ค้าได้มากขึ้น

๓.๔ แนวทางการพัฒนาเกษตรกรสมาชิก Smart Farmer

แนวคิดในการพัฒนาคน เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งการจะพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานแล้วนั้น ต้องอาศัยความตั้งใจที่เรามีให้ต่อบุคคลที่เราต้องการจะพัฒนา และให้เกิดการยอมรับตัวเราจากบุคคลนั้น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตของตน ยอมรับเทคโนโลยีใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตเต็มลักษณะการทำสวนสวนลำไยของเกษตรกรตำบลศรีบัวบาน เป็นการทำสวนแบบธรรมชาติ อาศัยน้ำฝน และน้ำบาดาล ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ คือประมาณ ๕๐๐ - ๗๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ และมีกพบปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังขาดความรู้ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม

ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมเกษตรกร ในการปรับปรุงรูปแบบการผลิต โดยการทำให้ลำไยออกนอกฤดู เพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ โดยศึกษาจากการทดลองปลูกภายในสวนของ ศึกษาจากสวนของเกษตรกรรายอื่นที่ประสบผลสำเร็จ และจากคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ หน่วยงานวิจัยจากสถาบันต่างๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับสวนของตนเอง ปรากฏว่าผลผลิตออกนอกฤดู โดยมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ และปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น ๑,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

อย่างไม่หยุดนิ่ง และเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ให้การสนับสนุนและนำเทคโนโลยีการผลิต มาประยุกต์ใช้

๓.๕ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

มีการบริหารจัดการพื้นที่ โดยยึด คน พื้นที่ และสินค้า มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น พัฒนาการผลิต พัฒนาเกษตรกร พัฒนาองค์กรเกษตรกร ตลอดจนการ เชื่อมโยงด้านการตลาด โดยใช้ ศพก.เป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อน ร่วมกับการขอรับรองมาตรฐานการผลิต เกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) และได้มีการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เป็นลำไย คุณภาพเกรด พรีเมียม โดยสมาชิกทุกรายได้ผ่านการอบรมพัฒนาความรู้และศักยภาพเกษตรกรด้านการผลิต การตลาด และการรวมกลุ่ม เช่น กระบวนการผลิตลำไยให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เทคนิคการทำลำไย คุณภาพด้วยการตัดแต่งข้อผล การบริหารจัดการกลุ่ม และการรวมกลุ่มด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการด้านการตลาด และการเชื่อมโยงตลาดลำไย การค้า – การส่งออก เป็นต้น อีกทั้งการ ประสานงานและสร้างความเข้าใจกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์) อย่างสม่ำเสมอ

*****